

2 0 1 6

LÉPCŐ

B ú c s ú

1 7 9 . s z á m

C I S Z T E R C I S Z E N T I M R E P L É B Á N I A

ha becsületet akarsz szerezni,
SZENT ISTVÁN KIRÁLY INTELMEI
szeresd az igaz ítéletet;
ha hatalmadban akarod tartani lelkedet,
IMRE HERCEGHEZ
türelmes légy

Rengeteg szálon kötődöm a Szent Imre Plébániához. Élettel és halállal egyaránt találkoztam itt, épp ezért tekintek rá otthonként, életem fontos részeként. Nagyszüleim és szüleim itt esküdtek, ahogy én is, tavaly nyáron. Most pedig nagy várakozással készülünk férjemmel kisfiúnk keresztelőjére. Ugyanakkor itt tudtam elbúcsúzni nagyszüleimtől is haláluk után.

zösségbe. Itt találtam meg azt a pluszt, amit kerestem: olyan barátokat, akikkel együtt járhatok a Jóistenhez vezető úton. Hamar aktív tagjává váltam a plébániának, örömmel töltött el minden kirándulás és lelkigyakorlat, amelynek részese lehettem. Az utóbbi években kapcsolódtam be a plébániai szolgálatba is, így voltam 2014-ben az Effeta hétvége egyik házigazdája és később közösségem egyik hetvenkettője. Ezek a szolgálata-

Támogató és szabadon hagyó szeretet

K A T E K É T Á K B E M U T A T K O Z Á S A

Nagycsaládban nőttem fel, öt perc sétára a templomtól. Három bátyám mellett igen színes gyermekkorom volt, tele fáramászással és kalandokkal. Az ő óvó szeretetük nagy biztonságot és önbizalmat adott. Szép emlékként őrzöm otthon töltött utolsó éveimet, mikor bátyáim már kirepültek, és én egyke gyerekké váltam. Minden hétvégén óráig ültünk szüleimmel a reggeliző asztalnál és beszélgettünk, hol komolyan, hol pedig nevetve. Az ő támogató és szabadon hagyó szeretetük kísérte végig egész felnőtté válásomat, és segített helyt állni a nehézségeimben és örömeimben. Ők is aktív résztvevői a plébánia életének, édesapám a reggeli nyolc órás szentmisén áldoztat.

A Pannónia Sacra Katolikus Általános Iskolában kezdtem tanulmányaimat. Itt kezdettől fogva tagja voltam az iskola kórusának, ami megalapozta számomra az ének szeretetét, mely a mai napig is tart. Ötödik osztálytól a Szent Imre Gimnáziumban tanultam tovább. Ebben az időszakban kezdtem el vágni egy olyan közegre, melyben igazán önmagam lehetek, ahol igazán figyelünk egymásra. Kilencedik osztálytól – édesanyám szelíd unszolására – kezdtem el járni a FriS kö-

tok – és egyben kihívások – segítettek, hogy magamat egyre inkább meg-, és hivatásomat felismerjem. Érettségi után kezdtem el teológiát tanulni a Sapientia Főiskolán. Végtelenül hálás vagyok Áginak és Csabának, hogy támogattak, és 2014-től a plébánia katekétái közé tartozhatok. Az első két évben óvodásokat és általános iskolásokat tanítottam hittanra, idén pedig két óvodás csoportom van.

Az elmúlt két évben nagy változások történtek az életemben. 2015 nyarán házasodtunk össze kedvesemmel, Seidl Dániellel. Ő orvostanhallgató, ami engem mindig végtelen büszkeséggel töltött el. Külön ajándékként élem meg, hogy hivatásaink – a test és a lélek gondozása – olyan természetesen egészítik ki egymást. Idén nyáron – pont a házassági évfordulónk napján – született meg első gyermekünk: Berci. Kis családom hatalmas kincs a számomra, akik kiszertetik belőlem azt az embert, akinek a Jóisten megáldott engem. Nagy vágyam, hogy én is Isten ajándéka lehessék a számukra.

Seidlné Kuslits Teodóra

Mindannyian tudjuk, hogy nekünk katolikusoknak, krisztusi életünk forrása és csúcsa a szentmise. Nyugodtan mondhatjuk, hogy nincs a világon egyetlen olyan vallás sem, amely hasonló kincsrel rendelkeznék. Olyan mértékben kincsünk a szentmise, hogy nem lehet eleget elmélkednünk róla. Többször elemeztük a homíliában egyes részeit, és a felnőtt katekézis keretében is gyakran foglalkozunk vele. Nemrégiben azonban Bécsben találtam egy füzetet, ami olyasmiről szól, amire eddig külön nem figyeltünk föl: *A hívek válaszai a szentmisében*. A következőkben megpróbálom ezeket a feleleteket elevné tenni, és tudatosan közel hozni.

És a te lelkeddel

T U D A T O S Í T S D T E H Á T

Az első ilyen: Az Úr legyen veletek!-re adott felelet: *És a Te lelkeddel!* A köszöntés négyszer is szerepel a szentmisében. Először az elején, azután az evangélium felolvasása előtt, majd a hálaadó éneket bevezető párbeszédben, végül az utolsó áldás előtt. A felelet mindig: *És a Te lelkeddel!*

Ugyanezen szavakkal válaszolunk azokra a misét bevezető kérésekre is, amelyek Szent Pál legtöbb levelében szerepelnek: „Kegyelem és békesség atyántól, az Istentől és Urunktól, Jézus Krisztustól.” Vagy: „Urunknak Jézus Krisztusnak kegyelme, az Atyaisten szeretete és a Szentlélek egyesítő ereje legyen mindnyájatokkal!” A felelet itt is: *És a Te lelkeddel*.

Lássuk tehát egy kicsit közelebről ezeket. A köszöntés egészen ősi, bibliai eredetű. Az ószövetségi szent könyvek többször hangoztatják leghíresebb személyiségeikről, hogy az Úr van velük. Gábor angyal is így köszöntötte Máriát: „Az Úr van veled!” Egészen pontosan *Az Úr legyen veletek* formula először Rút könyvében fordul elő a Szentírásban. Ez a kívánság azt fejezi ki, hogy legyen velünk az Úristen életünk útjain, földi vándorlásunk minden pillanatában. Álljon

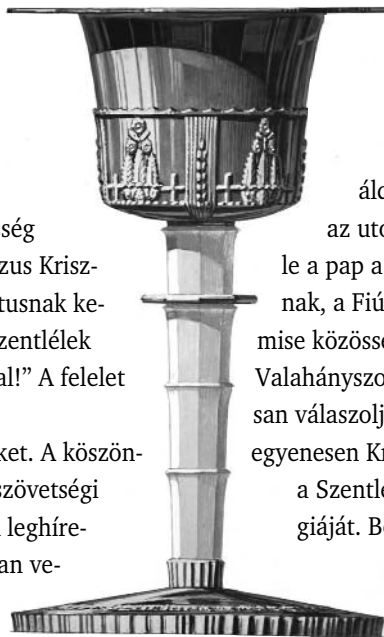
mellettünk a nehézségekben, küzdelmekben. Mert ha Ő velünk van, akkor biztonságban érezhetjük magunkat. Akkor túlélünk minden bajt és nehézséget.

Már az első keresztények is ezzel a köszöntéssel, ezzel a kívánsággal kezdték a szentmisét. Ez arra is figyelmeztette őket, amit Jézus mondott: *Ha ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, közöttük vagyok!* Az első pünkösöd után ezt már az apostolok is úgy értették, hogy az Úr Krisztus jelen van a szentmise közösségében. Ezt tehát mindig tudatosítanunk kell. Ezért hangzik így a válasz: *És a Te lelkeddel!* Ez nemcsak annyit jelent, hogy veled is, hanem annál sokkal többet. Hiszen a pap a szentmise liturgiáját a

Szentlélek által való felszentelésének erejével vezeti. Ez a válasz figyelmezteti a miséző papot, hogy az Úr benne is ott van Szentlelkével. Tudatosítsd tehát, hogy a szentmisét a benned lévő Szentlélek erejével kezdted, az Evangéliumot a Szentlélek erejével hirdeted, az áldozati cselekményekhez a Szentlélek ereje kell, hiszen a kenyérből és borból nem általad lesz a megváltó Jézus teste és vére. Az áldozás előtti beköszöntésben is ez van, és az utolsó áldásnál is a Szentlélek erejével esdile a pap a háromszemélyű, egy Istennek, az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek áldását a szentmise közösségére.

Valahányszor tehát a szentmisében közösen, hangosan válaszoljuk a miséző papnak: *És a Te lelkeddel* – egyenesen Krisztus lelkét értjük rajta. Mert a pap csak a Szentlélek erejével vezetheti a szentmise liturgiáját. Bővebben tehát így szólhatnánk: Az Úr legyen veletek Szent Lelkével, és a te lelkeddel, vagyis a benned lakó Szentlélekkel, akinek erejével most bemutatód a mi nevünkben és velünk együtt a legszentebb áldozatot.

E 2007 elején megjelent írásával köszönjük Placid atyát a Magyar Becsület Rend átvétele alkalmából

Olofsson Placid OSB

A kehely Megyer-Meyer Antal (1883–1948) iparművész munkája

ASzent Imre Kollégiumot (amelyet a Katolikus Főiskolai Internátus Egyesület tartott fenn) Glattfelder Gyula (1874–1943) kezdte szervezni 1900-ban, ez később az első egyetemi nevelőintézeté vált. Az egyesület 1904-ben megvette a I. (XI.) Fehérvári (később Horthy Miklós, ma Bartók Béla) út 17-19. és Mészöly utca 1-3. szám alatt lévő telket. Ez lett valamennyi Szent Imre Kollégium anyaintézete, s ez volt akkor az ország legelőkelőbb kollégiuma. Az építkezés a 17. számú telken (ennek végét a Mányoki út

alakulat, amelyet Dinich Viktor, későbbi keresztényszocialista képviselő vezetett. Végül ez az alakulat is beszolgáltatta fegyvereit.

A kommun idején a kollégiumba háromtagú direktóriumi küldtek, amely az intézményt Martinovics Diákotthonnak nevezte el. 1919-ben a Tanácsköztársaság alatt az épületben a kommunisták rekviráltak, helyiségeket foglaltak el, többeket elkergettek, míg az intézménybe „felvett” vörös katonák és az egykori Galilei Kör tagjai előnyt élveztek.

Emericana

A SZENT IMRE KOLLÉGIUM TÖRTÉNETE

Bíró Aurél történész, főlevéltáros nő, kétgyermekes családapa 1997 óta dolgozik a Budapest Főváros Levéltárában. Az egykori Szent Imre Kollégiumok történetét feldolgozó kötete a közeljövőben jelenik meg.

határolja) kezdődött meg. A neoromán épület tervét és a kivitelezést Aigner Sándor építész- és építőmesterre bízták. Az építkezés 1906-ban kezdődött és 1908-ra be is fejezték. Az építést Aigner Sándor terve alapján Kauser Gyula végezte. A neoromán épület bejárata felett a SZENT IMRE COLLEGIUM felirat látható, a homlokzaton pedig balról-jobbra haladva Szent István, Szent Imre (ezt 1950 körül leverték) és Szent Gellért mozaikképe került.

1909-ben szintén Aigner Sándor tervezte az épület újabb (Bartók Béla út 19. szám) szárnyát is, amelyet 1910-ben adtak át. 1906-ban Glattfelder Gyula tervei közé tartozott, hogy a budai kollégium telkén (a mai Bartók Béla út 17. szám alatt) épüljön a Szent Imre-templom és Gimnázium (a tervek elkészültek, a gyűjtés is megindult), de ezt az I. világháború megakadályozta. A cél az volt, hogy a Szent Gellért-hegy tövében egy olyan nagyméretű templom épüljön, amely a diákvárosrészt szellemi-szakrális központja lett volna. Rövid ideig a kollégiumhoz tartozott a mai Bartók Béla út 15. számú épület, valamint a XII. ker. Berger villa is.

1918 novemberében alakult meg a Budai Szent Imre Kollégiumi Club, amely a keresztény értékeket védte a galileista Vörös Blokkal szemben. A közel 200 főnyi katonadiákság a Piros-Fehér-Zöld Blokk tagegyesületeként vett részt a nemzeti mozgalmakban. Rendszeresen megszervezték az Imre-bált, melynek bevételeit segélyezésre fordították. Az egyesületet 1946-ban betiltották. 1918 végén a Népiőrség fokozatosan főszármolt a fővárosban minden, a forradalom szempontjából megbízhatatlan fegyveres alakulatot. Csak egy helyen került sor vitára. Budán, a Fehérvári úton, a Szent Imre Kollégium épületében volt egy fegyveres

1925-ben szentelték fel a kollégium kertjében a hősi emlékművet, amelyet Megyer-Meyer Antal tervezett, Kovács József szobrászvállalkozó és Nekolny Antal építőmester készítette el, a munkát Siegel Albin vezette. Az emlékmű három sávra tagolt, közepén Szent Imre herceg szobrával. Két sávban márványtáblák, amelyeken az elesett diákok névsora olvasható. Az emlékmű az államosítás után lepusztult, a Szent Imre-szobor elveszett. A szobor nélküli emlékmű újra felavatása 2001-ben volt, ekkor Kerekes Károly nyugalmazott zirci apát áldotta meg. 2002-ben, Vigh László szobrászművésznek köszönhetően, a Szent Imre-szobor is elkészült.

1925 és 1929 között az intézet növendéke volt Barankovics István joghallgató, a későbbi Demokrata Néppárt politikusa, nemzetgyűlési képviselő.

Az egyesület gyűjtésből és Hóman Bálint kultuszminiszter segítségével 1934-ben vette meg a Balatonfűzfőn lévő, 2640 négyszögöles birtokot. Az üdülőház (csónakparkkal) az ifjúság sportolására, nyaralására szolgált.

1938-ban már működött a kollégium 19. számú épület-részeben a Szent Imrész Egyetemi Leányotthon, amely a fővárosban időző úri hölgyeknek kínált kényelmes otthont.

1938-ban készült el a kollégium kápolnájának a bővítése. A neoromán faoltár fölé emelkedik a triptichon, amely Jeges Ernő munkája 1938-ból és Megyer-Meyer Antal kivitelezése. A szárnyasoltár közepén az emmausi jelenet, kétoldalt Jézus és a gazdag ifjú, illetve a vihar lecsendesítése látható. Az oldalszárnyak nagyböjtben behajthatók, így a keresztre feszített Krisztust tárja a hívek elé. 1938-ban a kazettás mennyezetre, három fabetétre festmény került: Jézus (Isteni Üdvözi-

tő és a személyét körülvevő evangéliumi jelenetek, Szent Imre herceg (középső mező), életéből vett jelenetek) és Szent István király, ezeket 1939-ben további két falfestmény követte: Szűz Mária és Szent Gellért, amint az ifjú Szent Imre herceget tanítja, körülöttük az életükből vett eseményekkel. Az alkotások Jeges Ernő munkáját dicsérik. Az utóbbi kettő már hiányzik. Ahogy az eredeti kápolna díszes festése sem látható. A nagymennyezet stukkóját Siegel Albin és a Beszédes cég készítette. Később a kápolna székeit tölgyfa padokra cserélték, ekkor 200 ember fért itt el.

1940-ben leplezték le Krasznai Lajos szobrászművész márványból faragott szoboralkotását, a hősi emlékművet (ennek csak a feje maradt meg, amely ma a kápolna kollégiumi bejáratánál látható).

A kollégium 1941-ben kezdte el építeni a Hengermalom úti szegénytelepen a kultúrházat, a Szent Vince házat (napközi otthont), amelyet Kollár Gyula építésmérnök tervezett. Az épület felső termébe 25 szegény sorosú gyermek került és kapott meleg ebédet.

1942-ben a kertben felállították Vágó Gábor szobrászművész Glattfelder Gyula bronzszobrát (ez 1945-ben eltűnt).

1944 novemberében Magyar István prefektus a kollégiumot a svéd követség védelme alá helyezte. Az épület 150 menekültet tudott fogadni. 1944. október végén is rejtegetett egykori francia katonákat. Erre a Gestapo rájött és 1944. december 20-án elvitte Tiefenthaler

József igazgatót és Simon László prefektust, akik csak 1945 elején szabadulhattak ki. Az 1944–1945-ös ostrom alatt az igazgató megnyitotta a kápolnát a környék lakói előtt, mivel több százan zsúfolódtak össze az épület pincéjében. A kápolna nyilvános jellege 1945 után is megmaradt. Az államosítás után a 19. szám alatti kápolna (I/8.) és a lelkészi lakás (IV./36.) 99 évre térítésmentesen az egyház használatába került. 1948. november 28-án az ÁVH letartóztatta dr. Ispánki Béla (tanulmányi felügyelő) prefektust (emléktáblája az intézet homlokzatán látható), belekeverték a Mindszenty perbe és 1949-ben életfogytiglanra ítélték. 1948. december 23-án az ÁVH dr. Fábíán János prefektust is letartóztatta, aki csak 1951-ben szabadult. 1948-ban az államosításkor az intézmény 17. szám alatti részéből népi kollégium lett, jelenleg a Budapesti Műszaki Egyetem Baross Gábor Kollégiuma működik benne, a 19. számú épületben lakásokat alakítottak ki, a földszinten pedig jelenleg (újra) a Budai Szent Gellért Gyógyszertár található. 1949 januárjában az egykori vezetés helyére került kápolnaigazgató a IV. emeleti 36-os lakást kapta meg. Az új gazdák 1949 májusában már birtokba vették a balatonfűzfői nyaralót is. Az 1948-ban kialakított Szent Imre Kápolnaigazgatóság 2012-től önálló lelkészség lett.

Biró Aurél

Lakótársak a bejárat előtt
(kép: Fortepan)

Európa lényegét a középkor folyamán két, nemzetek feletti erőcentrum alkotta: az egyház és a német-római császárság.

A reneszánsz, a humanizmus és a nacionalizmus folyamatai széttörték a kontinens szellemi, politikai egységét, és a XVII. sz. közepétől állandósul a szellemi osztódás állapota. A heves szétesést követi a katolicizmus küzdelme az egység helyreállításáért, de igen erős az uralkodó individualizmus, a szellemi szabadság hirdése: a szabadság, egyenlőség, testvériség hamis, filozófiailag is ellentmondásos jelszava fertőzi a gondol-

ha a jelen válságán győzedelmeskedni szeretne. Mert csak a keresztény világban alapelv az emberi méltóság, a személyiségi jog és az erények.

Sajnos odáig erodálódott mindez, hogy az élet kultúrája helyett már-már a halál kultúrája uralkodik el földrészünkön. Lélekszámban is erősen fogyunk, és ez a demográfiai vákuum az iszlám beáramlását segíti elő, mert a migrációnak nemcsak oka, de célja is van.

Ezt világosan látnia kell minden kereszténynek, és azt is tudnia kell, hogy ezen félelmetes probléma megoldásának módja – többek között – az egyház visszahelye-

Az emberfenség

E U R Ó P A É S A K E R E S Z T É N Y S É G

Cikkünk szerzője okleveles gépészmérnök, a Műegyetem tanszék-vezetője. Kutatási területe a hévízhasznosítás. Gyerekkora óta szentimrész, egy ideig a templom műszaki ügyeinek gondozója. Feleségével egy kis Mécs közösség tagja. Szívügye a csikszeredai kapcsolat, az ottani testvér egyházközségünk és a Makovecz építette templom sorsa.

kodást. Az embert az újkori gondolkodás abszolút és önmagában való értékke emeli, valóságos kis istent formálva belőle. Az emberfenség eszméje félezer év alatt nagy utat tett meg, és az úgynevezett demokráciává lett; mind a mai napig meghatározóan hivatkoznak rá. Az antropocentrikus világnézetben elpusztul tehát a transzcendens világ, akár a metafizikáé, akár a vallásé legyen is az, s a dolgok végső magyarázó elve a természetben, az anyagi világban van. Ebben az ember csakis önmagára számíthat, küzdelmében olykor egyedül marad, de a legfőbb kötelessége élni. Élni mások rovására is. Egyúttal ki kell használnia az alkalmak és lehetőségek egymásutánját, mellőzve a magasrendű erkölcsi elveket. A naturalista ember, a ma embere nem az erkölcsös, hanem az intelligens, nem a jellemes, hanem az opportunista, ügyeskedő ember. Ilyen tehát korunk terméke, az istenné emelt liberális, a munkaerő, a tömegember. A „homo faber” a sikert, a hatalmat tekinti életcéljának, és kijelenti, hogy a „vallás magánügy”, szétválasztandó az egyházat és a társadalmat.

Európa népei mintha elfelejtették volna, hogy Európának a kereszténység fogalomalkotó lényege, nem mellékszereje. Az európai kultúra esszenciája a vallás, ezen kellene álljon a felépítmény, amely akkor is él az európai emberben, ha vallástalan. Ezt kell felfedeznie,

zése a kontinens szellemi életének középpontjába, a szellemi és világnézeti bomlás után. Egy új világot kell felépíteni, ahol minden keresztény legyen értékbefogadó, értékalkotó és értékközvetítő, de a valódi – és nem az anyagi – értékek világában.

XIII. Leó pápa száz évvel ezelőtt, magánkápolnájában látomásban részesült, az Úr Jézus közölte vele, hogy az elkövetkező XX. század a sátán százada lesz. A gonosz lélek az egész világon uralkodni akar, különösen Európa fölött. Reméljük, nagy változás előtt áll a világ, a mi világunk, és elérkezik az áhított újra-evangelizáció, amit VI. Pál és Szent II. János Pál pápa is sürgetett. Ez egyben véget vet annak a hatalmas próbatételnek, amit földrészünk elszenvedett, mert az Úr a próbatételben hűségeseeknek adja kegyelmét.

A keresztény kultúrájú Európa meg kell védje magát; meg kell újulnia, benne egy újra-evangelizált Magyarországgal, ahol önmagunkat múljuk felül, példát mutatva nyugatabbra élő testvéreinknek.

Küldetésünk van, és nagy Erő áll mögöttünk.

Kontra Jenő

November 19-én Avignonban kerül sor a Gyermekek Jézusról nevezett Marie-Eugene (Mária-Jenő) atya, Henri Grialou boldoggá avatására. Magyarországon kevésbé ismert boldogot köszönhetünk a mennyei közösségben, bár a Szent Imre Plébániáról néhányan közelebről találkozhattunk az ő lelkiségével Franciaországban, az általa alapított pápai jogú, világi, Életadó Boldogasszony Intézetben (Institut Notre Dame de Vie). A 90-es évek elején egy egész autóbusznyi hitoktató kapott meghívást Venasque-ba, ahol kis gyermekeknek szóló, alapozó hitoktatási módszereket, lelkiséget tanulhattunk.

aktualitásába vetett erős meggyőződése miatt minden erejét a francia kármeliták megújulásának szenteli. Éveken keresztül, egészen haláláig, a rend legfőbb vezetését bízzák rá.

Egész életét arra fordítja, hogy minél szélesebb körben valósággá váljon a szemlélődés és a cselekvés egysége. Ezt a tanítást teológiai főművében – *Látni akarom az Istent* – foglalja össze, e mű szerzőjét a nagy lelki tanítók sorába emeli, egyben személyes tanúságtétel a szemlélődésről és az apostolságról. A *lélek lendületével* című kötete magyarul is olvasható a l'Harmattan Kiadó gondozásában.

A lélek lendületével

B O L D O G G Á A V A T Á S A V I G N O N B A N

A boldogok és szentek már nemcsak a test kötelékeitől szabadon élhetnek a szeretet országában, de a közigazgatási határok sem számítanak, az egyház kincse közös, a szentek és boldogok nemzetiségétől függetlenül állhatnak közel hozzánk, lehetnek a barátaink. Ehhez meg kell ismerni őket, és amikor egyik-másik szent sorsánál megdobbban a szívünk, mert valami közösséget érzünk vele, akkor máris egy barátunk lett odaát.

Henri Grialou 1894. december 2-án született a franciaországi Aveyronban. Apja bányász, korán meghal. A család rendkívül szegény körülmények között él. Henri már egész kiskorában nagy vonzódást érez a papi hivatás felé. Az I. világháborúban megtapasztalhatja Lisieux-i Szent Teréz oltalmának hatalmát. A háború után folytatja tanulmányait a szemináriumban, ahol környezetét meglepi nagy lelki mélységeivel. Keresztes Szent János írásainak olvasásakor bizonyosság támad benne, hogy a Kármelbe szól a hivatása. Pappá szentelése után, 1922 februárjában, azonnal belép a rendbe és a Gyermekek Jézusról nevezett Mária-Jenő nevet veszi fel.

A Kármel prófétikus és szűzmáriás kegyelmei mélyen megjelölik Mária-Jenő atyát, s hamarosan el is vezetik őt küldetéséhez: kármelita, az Életadó Boldogasszony Intézet alapítója, szenvedélyesen szolgálja az egyházat és a rendet.

Már fiatal szerzetes korában szívén viseli a kármelita lelkiség terjesztésének ügyét. Szent Teréz örökségének

Isten arra hívja őt, hogy kegyelmeit sok léleknek átadja, megalapítja az Életadó Boldogasszony Intézetet (Notre Dame de Vie), tagjai laikusok és papok, akik az élő Istenről tesznek tanúságot a mai idők emberének. Az a vágy vezeti, hogy minden keresztény számára a világ sűrűjében, a hétköznapi életben nyissa meg a szemlélődés és az életszentség útját.

Marie-Eugene atya egész életét meghatározta a Szentlélek és Szűz Mária magával ragadó ereje. Bensőséges szeretetben élt a Szűzanyával. Szeretete hűségének jutalmaként Szűz Mária 1967. március 27-én, húsvét hétfőjén jött el érte, azon a napon, amikor 10 évvel korábban ő maga alapította Mária, az Élet Anyja, Húsvét örömeinek ünnepét. Lisieux-i Szent Teréz a kegyelmek rózsaszőjéjét kéri számunkra, a gyermek Jézusról nevezett Marie-Eugene atya a Szentlelket kéri nekünk. Forduljunk hozzá gyermeki bizalommal!

„Mit számítanak a természetes adottságok! A nagy gazdagság az, ha engedjük, hogy megragadjon a Szentlélek és átalakítson.”

Csillag Éva

Írásunk szerzője hatgyermekes édesanya, az óvodás korosztály hitoktatója a Szentimrévárosban, az Ida Bohatta könyvek/könyvecskék fordítója

Nem agancsok voltak azok, hanem szárnyak

A címbe foglalt idézet a Képes Krónikában elbeszélte váci egyház alapítási legendájából való. A történet szerint Szent Lászlónak, miközben bátyja, Géza herceg oldalán csatára készül Vác mellett, látomásban angyal jelenik meg, és Géza fejére aranykoronát helyez. Géza a látomás hallatán megfogadja, hogyha öccse látomása teljesül, vagyis király lesz, egyházat épít Szűz Máriának azon a helyen. A Salamon feletti győzelem, majd a koronázás után visszatérnek a tett színhelyére, hogy helyet keressenek az építendő egyháznak.

árdeli szép hold, jobb vesémen vannak

az égi csillagok.

Haj, regő rejtem, regő rejtem!

Szarvam vagyon,

ezer vagyon, szarvam hegyin vannak

százezer sövények,

gyulaszlag, gyulaszlag, holtatlan alusznak,

Haj, regő rejtem, regő rejtem!”

Az agancsokon világító gyertyák illetve „sövények”, a regösének szarvasa által hordozott égi világítótestek, a Szent László szájába adott szöveg egyes elemei („Isten

Nem agancsok voltak azok...

A FÉNYHORDOZÓ CSODASZARVAS / 1. RÉSZ

Jankovics Marcell rajzfilmrendező, művelődéstörténész, könyvillusztrátor, író, politikus, a Nemzeti Kulturális Alap volt elnöke. A *Gusztáv, a Magyar Népmesék és a Mondák a magyar történelemből* című sorozatok és egész estés játékfilmek – *János vitéz, Fehérlófia, Ének a csodaszarvasról, Az ember tragédiája* – rendezője, forgatókönyvírója tervezője. Többek között a *Jelkép-kalendárium, A fa mitológiája, Ahol a madár se jár, A Nap könyve, Csillagok között fényességes csillag* kötetek szerzője. Kossuth-, Prima Primissima- és Magyar Örökségdíjas alkotó. S felhangolója, bevezetője a Kallós Zoltán Alapítvány javára rendezett hangversenyünknek.

„És mikor ott állottak Vác alatt, ahol most Boldog Péter apostol egyháza van, egy szarvas jelent meg nekik, szarvai tele égő gyertyákkal; eliramodott előlük az erdő felé, és lábát azon a helyen vetette meg, ahol most a monostor van. A vitézek rányilaztak, mire a Dunába szökött, és többé nem látták. Ennek láttára szólott Szent László: «Bizony, nem szarvas volt ez, hanem Isten angyala.» És mondotta Géza király: «Mondjad, kedves öcsém, mit jelentettek az égő gyertyák, miket a szarvas agancsán láttunk?» Felelt Szent László: «Nem agancsok voltak azok, hanem szárnyak, nem is égő gyertyák, hanem fényes tollak, lábát pedig azért vetette meg ott, mivel megjelölte a helyet, hogy ott építsük fel a Boldogságos Szűz egyházát, s ne másutt!»

Az idézett legendát a szakirodalom párba állítja a csodaszarvas mondájával, mondhatni, azt mintegy „a keresztény legendakészlet megszokott változatához közelebb akarván hozni.” Az eredetmonda ünője a keresztény legendákban már bika. Ez áll a váci egyház alapítási mondájában szereplő csodaszarvasra is. Az eredeti latin szövegben hímnemű alak, cervus olvasható. Ennek megfelelően a szarvasban bikát kell látnunk. Ez a tény a ma is énekelte dozmati regösének-részlet csodafiúszarvasát varázsolják lelki szemeink elé:

*Ne siess, ne siess, uram, Szent István király
az én halálomra! Én sem vagyok
vadlövő vadad, hanem én is vagyok
az Atya istentől hozzád követ.
Haj, regő rejtem, regő rejtem!
Homlokomon vagyon
fölkelő fényes nap, oldalamon vagyon*

angyala”, „fényes”) világosan jelzik, hogy adott összefüggésben a csodaszarvas fényhordozó, maga is fény-szimbólum. Tárgyunk szempontjából nem közömbös, hogy a szakirodalom a szarv ezer ágabogán magától meggyulladó és kialvó százezer „sövény”-t, más szövegváltozatokban misegyertyát, szövétneket régtől fogva a hunyorgó állócsillagokkal azonosítja.

Előljáróban leszögezhetjük, hogy a szarv, agancs már az újkőkorból egyetemesen elterjedt fényjelkép. Ezt az alább ismertetett egykorú ábrázolások egyértelműen bizonyítják. Ahogy közeledünk a jelenhez, egyre több példát idézhetnénk a későbbi korokból. Előljáróban íme néhány az ószövetségi Szentírásból.

Él bibliai megfelelője, Elóhim alighanem bikaszarvaival állítja meg a Napot. (Józs 10,13) A bikaszarv az ókori sémi kultúrában a szentség és az Istentől való hatalom jele volt. Szarvak meredeztek az oltár sarkain, Mózes Isten látásától fényszarvakat kapott, bikaszarvak jelképeztek az uralkodó fejékén a királyi hatalmat, s csak isteni jelként értelmezhetők az olyan szentírási metaforák, mint az „üdvösség szarva”, latin cornu, 'szarv', 'szarukürt').

A kérdés az, vajon miért láttatja a krónikás Szent Lászlóval az agancsokat szárnyaknak, a gyertyákat tollaknak? Vajon ez a kép a legendaszerző képzeletének a szülötte, s ha nem az, honnan ered? Ebben a tanulmányban e kérdésekre keresem a választ. A témát a csodaszarvas három csodás tulajdonjegye szerint járom körül. Ez a három, mely egyben fény-szimbólum is, a következő: a (csillagokat jelképező) százezernyi gyertya és a szarvasról sugárzó többi égitest, maga az ezerágú agancs és az agancs helyén látott szárny.

Égi világítótestek

E körbe tartoznak a gyertyák mellett a csodaszarvasok homlokán, vagyis a szarva közt ragyogó Nap, az oldalon lévő Hold és a jobb veséjén lévő csillagok is. Mivel mind a jelkép, mind a jelentés szintjén fényforrásról (gyertyáról, illetve Napról, Holdról, csillagról) esik szó, tárgyunk szempontjából ez a kép külön magyarázatra nem szorul. Legfeljebb dicsérhetjük a metafora alkotóját, hogy a csillagok pislákoló fényét a gyertyák pislogó lángjához hasonlította.

A regösének szarvasának homlokán a Nap világít. Keresztény legendákban ezen a helyen Krisztus fényes képmása ragyog. A megfeleltetés magáért beszél. Krisztus a „világ világossága” (Jn 8, 12.), Messiásként

helyett álló „sövény”-t szó szerint annak értjük, amit szótár szerint jelent, akkor fényágak sűrű szövedékét kell a szarvas homlokára képzelnünk, s a hegyükön nincs is külön gyertya, maguktól világítanak.

Ennél bonyolultabb az út, mely az agancs növénysszimbolikáján át szintén a fény(jelentés) felé vezet. Az „agancs” elnevezés eredete „ág” szavunkra vezethető vissza. Az életfák, világfák földi képviselői között kitüntetett helye van a fenyőnek. Fenyő és fény szavunk rokonsága nyilvánvaló, luc szavunk szláv közvetítéssel a latin lux, 'fény' szóból származik. Angolul a fenyő neve fir, ami a fire, 'tűz' szóval közös gyökere. A szókapcsolat oka nagyon is ésszerű. A fenyő gyantás fája élenkebb lánggal ég, jobban világít, mint a többi fáé.

az „igazságnak napja” (Mal 4, 2.), akivel a jámbor néphit a csodafiúszarvast azonosította. A legkorábbiak mondható, délkeleti (bizánci) legendaváltozatban Szent Eusztáknak (Placidusnak) jelenik meg csodaszarvas, homlokán fénylő feszülettel, északnyugati (vallon) variánsában Szent Hubertusnak. A Krisztus ~ Nap megfelelést nyomatékosítja egy IX. századi bizánci miniatúra. Ezen a szarvasagancson ugyanis nem feszület, hanem Krisztus glóriába (a Napot idéző fényes körbe) foglalt feje látható. (Az európai kultúrkörben a megszemélyesített Nap feje maga a napkorong.)

A váci egyház gyertyás agancsú vadjáról, a regölés égitestekkel ékes csodafiúszarvasáról, a Krisztus jelét hordozó csodaállatról, amelynek képmása ma a Jägermeister és a Hubertus nevű likőrökről tekint ránk, egyaránt elmondható, hogy valóságos égi jelenések, s az általuk hordozott fényjelek az égbolt csillagaival és planétáival azonosíthatók. Ebben a vonatkozásban a mitikus és mondabeli csodaszarvasok borjainak tartathatjuk őket.

Az égi erő agancs

A csodaszarvas ezer ágbogú agancsa nem ennyire magától értetődő fényszimbólum. Igaz, a gímszarvas agancsának ágai – kis jóindulattal mondva – sugarasan ágaznak szét, és ha az idézett regölésben a szövétnek

A fa és a szarvas összetartozásának önmagában is van fényes, azaz csillagászati magyarázata. A világfa, amelynek virágai és gyümölcsei égitestek, törzse tejtől harmatos, a Tejutat jelképezi. A csillagokból kirakott égi szarvas ezt az égi fát vagy, ha úgy tetszik, tejfolyót keresztezi.

De gondoljunk tovább a fajelképet. A fa levelet, virágot, gyümölcsöt hoz. Ismerünk ilyen típusú fás szarvasábrázolásokat is. Első helyen természetesen nem Münchhausen szarvasának a homlokából kinőtt meggyfára gondolok, hanem például arra a tetoválásra, ami az altáji Pazyryk egyik, Kr. e. V. századi sírjában mumifikálódott előkelő halott jobbkarján látható. A tetovált állat mitikus lény. Sötét pófája és ugyancsak sötét, patában végződő lába, világos teste, valamint papucsos szája a rénszarvasé, furcsa fejdíszének előre ágazó részei is rénagancsra hajaznak. Ugyanakkor a száját kampós csőrnek is nézhetjük, vagyis van madárszerű is benne. Agancsa a legkülönösebb. A szarvpár íve a kőszáli kecske szarvának hátrahajló ívét követi, és az agancságak végén virágok nőnek. Hasonlóképpen az állat sörényén és hosszú farka végén. *(folytatjuk)*

Jankovics Marcell

Amikor a szavak elvesztik a jelentésüket, az emberek elvesztik a szabadságukat – hagyta ránk Kung fu-ce valamikor a Krisztus előtti 5. századból. Azt gondolhatnók, hogy a jelenségek pontos megnevezése a társadalom működésének csak egy szelete, ezért hatása nem általános érvényű, a viselkedés mintáit, a társas közlekedés hálózatát csak kis mértékben módosítja. Jómagam is ezt hittem még néhány esztendővel ezelőtt. Tévedtem.

Az intim betét

Folyó év első felében a budapesti Közép-Európai Egyetem (CEU) előcsarnokában *menstruációművészeti* kiállítást rendeztek. E kifejezés önmagában megérne 25 botütést, de haladjunk békésen tovább: az installáció

ja venni szavainkat vagy jelentésüket, amelyekkel világosan közölhetnénk, amit gondolunk és leírhatnánk, ahová tartozunk, valamint meg kívánja határozni a valóságot, azt, amelyet *ő valóságnak ismer el*, és ebben a háborúban kétélű szablyaként használja a fogalmak megbolondítását. A fogalmazás elfedi a stratégiát, kamuflázs a valós cél elé.

Az azonos neműek házasságáért való párbaj nem az azonos neműek házasságáról szól – ál arc ez csak – hanem a nő-férfi kapcsolat meggyengítéséről, a házasság-hűség devalválásáról, az őrző-védő családi háló megszagatásáról. A megvalósítás ravasz és konok lépések egymásutánja: a jelképet a jelentésétől kell megfosztani, elvonni belőle az érzelmi egyedülállóságot, semlegesíteni az értéket az élvezetek sokkal egy-

A menstruátor

H O G Y A N L E H E T N E M E G V É D E N I A J Ó L É T I Á L L A M O K A T Ö N M A G U K T Ó L ?

Csányi Tamás 1979-ben csatlakozott a templom muzsikusközösségéhez. Karnagy, kántor. Szívügye a szép régi egyházi ének gondozása. Felesége pedagógus, három lányukkal a Szentimréváros lakói.

a nők havi ciklusát emberi jognak nevezte, a kereskedelemben kapható intim betét csomagolásán olvasható megnevezést – női higiéniai termék – pedig kirekesztőnek, hiszen nemcsak ők, hanem a transzneműek is menstruálnak. Egyáltalán, e tárlat ismertetője szerint az asszony-édesanya-lány-hölgy kifejezések nem gender-barát szavak, e helyett a helyes meghatározás a *menstruátor* kellene legyen. Ez egy kritériumnak valóban megfelel: annyira visszataszító, hogy a gyengébb és gyengédebb nem saruszíjaim sem ér fel.

Nem gondolnám, hogy a szabadságjogok feltétlen elsőbbsége, az úgynevezett politikai korrektség kíméletlen érvényesítése, és az egyén vágyainak szélsőséges kiteljesítése megközelítette volna zenitjét. Még lehet ennél lejjebb. De az eddig elért mérték már elegendő ahhoz, hogy érdemes legyen feltenni a kérdést: hogyan lehetne megvédeni a jóléti államokat önmaguktól?

Veszélyeztetett közösségek

Bármelyik sarokba nézek, az az ösvény, amelyet liberális demokráciának hívunk, fel kívánja számolni a közösseget, az érzelmeket lehorgonyzó összetartozás minden sejtjét, legyen ez családi, hitbéli, nemzeti, el akar-

szerűbb formáival. Ahogy a ház is megrongálható bal-tával, de sokkal célravezetőbb, ha a szerkezetet támadják meg. Ez belépő a szeretetközösség és a nemzetszeretet tartalmának törlése felé is; ami kicsiben romboló, az nagyban is az lesz. Mint gördülő kövek sodorják egymást a mélység felé.

Ennek ellentmondva, épületünk tégláinak tartóeleme éppen a család, ha ennek kötőanyaga időtálló, akkor a tagjai köré kanyarodó koncentrikus vonalak mintaalakító képessége is sűrű szövetű lesz. A hozzánk tartozók, a rokonok, a kereszt- és bérmaszülők, barátok, kör- és sporttársak, ismerősök – egy tökéletes, *körkörös védelem*. Reményeink szerint ez a sokaság a nemzet. Amelyben az új élet ajándék, a Gondviselés tervének része. Nemcsak gond és viselés, hanem egy újabb karika középpontja.

Párhuzamos társadalom

A fagyalt sajnós visszanyalt, mert azon generációk helyett, amelyek a jóléti államokban nem születtek meg, most a bevándorlók töltik ki a teret, akik minden szempontból a *valódi* másságot képviselik. Párhuzamos társadalmakban, patriarchális családelményükkel, a politikát és a vallást szigorú egységben kezelő

hitvallásukkal bevetik az őslakosok által parlagon hagyott földet. És ha elérik a kritikus tömeget – ez néhol néhány esztendőnek látszik már csak – akkor véget vetnek a melegbűszkeségnek, a forrónadrágnak s mindennek, ami a korlátlanságot jelképezi. Részben helyesen, mert a cselekvés parttalan szabadsága *viszsaélés* a teremtés művével: a természet, az ásványi anyagok, a tiszta levegő, az ivóvíz, a mindennapi kenyér áldásának megrontása. Az övön kicsit felüli és kicsit aluli élvezetek nyers luxusát nem birtokolhatják csak azok, akik szerencsés mezőbe születtek.

Mert határtalan szabadság nem létezik – ha egy közlekedési csomópontban a jelzőlámpák felmondják a szolgálatot, ez rögtön kiderül – de ígérete ördögi felbujtó. A gyenge nemzeti identitás – gyengeségéből következően – nem képes arra, hogy beolvasszon olyanokat, akik a védtelen határokon keresztül ezt elfoglalják. Erre csak az a halmaz alkalmas, amelyik *közösségként* kívánja meghatározni önmagát, amelyik vezetni tud, amelyik világossá teszi, hogy ő az alfahím. A párhuzamos társadalom nem párhuzamos egy pillanatig sem, az első lépéstől kezdve szét tart, szükségszerűen táguló konfliktusforrás, no-go zóna. Miért adná fel identitását az a bevándorló, aki ezt a génjeiben hozta magával, és láthatóan nem kap érte cserében semmit.

Az értéksemleges érték semleges

Az egykor kereszt(y)én(y) Európa térlátás nélküli vezetői nemcsak a közösségi erővonalak erős hálóját nem ismerik fel, hanem – pontos megnevezés helyett – még az esetleírást is elkerülik. Senki által meg nem választott jogvédők, úgynevezett civilek, az őket támogató értelmiségiek, a kényszerfundamentalisták, akik érdekből vagy vízió nélkül, de ellentmondást nem tűrően deklarálják, hogy a modern társadalom szövetében minden ember egyenlő. Nincs jó és rossz, ebből következően nincsenek értékek sem, kivéve az egyén feltétlen szabadságát. Ez már kimondásakor elszűrül, mert ami mindenkinek jár, az azonnal elveszíti kiválóságát. Bármilyen ítéletet mondani egyenlő azzal, hogy valakit megbántunk a tömegben és ez sértő az egyedre nézve. A tolerancia megkoronázása ezzel beavatkozik a természet rendjébe és hiszi is, hogy erre jogot formálhat. Sajnos azonban a politikailag korrekt szavak nem változtatják meg a molekulákat: képességeink, bőrünk színe, személyi számunk, anyagi körülményeink, társadalmi esélyeink különbözőek, ebből – kevés kivétellel – következik, hogy milyen magasra jutunk vagy milyen mélyen maradunk, milyen előítéleteink következtében milyen cselekvéssort tartunk előnyösnek. Az oroszlan el fogja ejteni a gazellát, kérdéses csak az lehet, hogy melyik oroszlan, melyik gazellát. De a mozgás egyirányú. Ha a normalist és az abnormalist azonos mércével mérjük, akkor mi különbség marad a kettő között?

Az Egyesült Államokban törvény tiltja, hogy kapcsolatfelvétel esetén a leendő munkaadó rákérdezhessen a színes bőrű jelentkező esetleg büntetett előéletére. Ezzel gondolták segíteni egy meghatározó és meghatározott társadalmi csoport megkülönböztetésének tisztulását, munkához jutását. Az eredmény borítékolható volt, csak senki nem merte kimondani: a vállalkozások – elhárítva a kockázatot – egyáltalán nem vettek fel színes bőrű jelentkezőt. Így sem a kecskét, sem a káposztát nem láthatták, de mindkettő megmaradt. Íme, a politikai korrektség teljes kudarcra.

Az álliberális demokrácia

Állíthatjuk-e, hogy a társadalmi berendezkedés alapvetően különböző az önkényuralmi és a népuralmi rendszerekben? *Szeretnénk ezt állítani.* Különbség látszik a felszínen, de azonosság a mélyben. Az elnyomó rezsim nem titkolják durva arcukat, nem próbálják finomítani az erővonalakat, mert a jól látható megfélemlítés, és az erőszak állandó lebegtetése adja a mechanizmus erejét. A piacgazdaság ennél sokkal elegánsabb a látótérben, szavaiban válogatott, perfekt módon újbeszél, cselekedeteiben kifinomult. Meghagyja a nemzetállami kereteket, fékekről és ellensúlyokról, a hatalmi ágak szétválasztásáról rendez konferenciákat, s világnézeti semlegességről, üvegzebról, szabad versenyről. *Ami neki szabad.* Megteheti, hogy a látszatot megőrzi, mert a nagytőke valós mozgását, a profit igit útját már a társadalmi rendszerek felett bonyolítja. A világot átszövő óriásvállalatok negyven százaléka körülbelül 140 társaság ellenőrzése alatt működik, ezek túlnyomó részben a pénzpiac szereplői, amelynek irányítói jogát körülbelül 300 család bírja. Roppant méretű vagyont testesítenek meg, sokkal többet, mint számos ország teljes nemzeti összterméke. A partitúrát ők tartják kézben – mások csak a szólamokat látják – mindentől és mindenkitől függetlenek, senki nem választja, senki nem ellenőrzi, senki nem számoltatja el őket. Ők minden demokratikus folyamat fehér foltjai. Viszont országokat dönthetnek be, nemzeti valutákat állíthatnak a partvonalra, rendelkeznek a megtakarítások és a nyugdíjalapok felett, hitelminősítő intézményeik révén a befektetések irányát is megszabhatják. Valamint kijelölhetik a háborús övezeteket. Miképp lehetséges, hogy az Egyesült Államok jegybankja, a FED, magántulajdon? Lehet-e népfeliségről beszélnünk, ha az egész világgazdaságra fényt vagy árnyékot vető intézmény elsődleges célja a részvényesek elégedett mosolya? Lehet-e demokratikus választás egy olyan országban, ahol egy elnökjelölt kampánya – *hivatalosan* – körülbelül 1,5 milliárd dollár? Ez a szép summa nem adomány – bár annak hívják – hanem befektetés, amit a győztes kamatostul fizet majd vissza az elnöki székben, hibátlan mosolyú, tökéletes fogsorral.

A piacot nem érdekli a politikai berendezkedés – ahol a páncélszekrényt őrzik, ott őrzik a demokráciát is. Ugyanavval a zárkombinációval, paravánként a kompromisszumok vágyak előtt. És aki a légtérrel birtokolja, miért korlátozná önmagát a repülésben?

Made in Germany

Megoldjuk – ismételte hosszú ideig mosolyogva a német kancellár. És volt ebben az önsorsrontó gesztusban valami tiszteletre méltó. Az adatok azonban mást mutatnak a vízvonal felett és alatt.

A szíriai háború közepén Németország 1,2 milliárd dollár értékben szállított nehézfegyvereket Szaud-Arábiába, természetesen megszegve azt a szabályt, amely tiltja az elnyomó rezsimek számára való exportot. 2013-ban Katar 1,8 milliárd, majd 817 millió euró értékben kapott tüzéségi arzenált. Afrikában és a Közel-Keleten 1,4 milliárd, majd 2015-ben 1,7 milliárd euró a számsor vége. Ez az impozáns mennyiségű gyilkológép kémcsövek hálózatán folyt és folyik le a térség lövészárkaiba, lett és lesz tölténytára az Iszlám állam, a síita-szunnita-vahabita-szalafita etc. ellentét fanatikusainak, a törzsi összecsapások vagy egyszerűen csak a területfoglalás szándékának, menekültek és migránsok százazreit indítva el példának okáért Németország felé. Megoldották – az anyag nem vészett el, csak átalakult, Európa erős asszonyát pedig megtalálta a mondás: arról a közszereplőről, aki egy probléma okozójaként a probléma megoldója is akar lenni, általában ki szokott derülni, hogy ő maga a probléma.

Az írástudók árulása

Huszonöt év a politika fejlődését tekintve nem hosszú idő – az én generációm az azonban telibe találta, ezért különös érdeklődéssel készítettem pillanatfelvételeket. A rendszerváltás sietsége talán azon folyamatokat is felgyorsította, amelyek a régebbi demokráciákban jóval hosszabb szakaszt foglaltak el. Közeledve a jelen korhoz, feltűnt, hogy az értelmiség, amelynek dolga, hogy dallamot és ritmust adjon a politika szereplőinek, a kezdeti időkben még azonos volt önmagával – néhai Antall József mindkét szerepben támadhatatlan tartással bírt – az utóbbi évtizedben viszont útjaik mintha elváltak volna; az úgynevezett liberális gondolkodók eltolták maguktól a valóságot, hogy az egyedül üdvözítő dogmát elefántcsonttoronyukból permezzék a szomjas földre. A döntésekből részt kérnek, de a következményeket elutasítják. Amennyiben a politikai osztály nem a ráció eme felkentje szerint cselekszik, hanem megpróbálja teljesíteni azt, amit megválasztása esetére ígért, akkor cselekedete populista. Először. Majd nacionalista. Majd autokratikus. Majd diktatórikus. Majd fasiszta. A neoliberais értelmiséget, a töprengő filozófust, a krisztofóbot, a felsőbbrendűt nem zavarja a valóság, mert az erre adott vá-

lasz az ő szemében lényegtelen. Ő át kívánja kísérni a világtalant a zebrán, és át is fogja, minden áron.

Ezért maradt az olyan elvont és személytelen részecskék hitelhiányos védelmezője, mint például a fékek és ellensúlyok, a nagytőke, a szabadságjogok, a piac. Közben a polgári oldal – számos hiba, lépték- és mértékvesztés, tévedés, ízléstelenség, sőt otrombaság kíséretében – fülét az emberek szájához illesztette. És kimondta a kimondhatatlant. Feltépte az álliberális és illiberális demokrácia közötti rést. Felismerte az összetartozásban lévő hatalmas energiát. A nemzet ügyévé tette az önrendelkezést és a határvédelmet. Rájött, hogy egy európai bajnok minden résztvevője a saját zászlajának szurkol, a saját színeit festi az arcára. Az európai egyesült államoknak – szívbeli kötőanyag híján – ebben soha nem lesz része.

Adáshiba

A liberalizmus számára megdönthetetlen emberi jogok tarthatatlansága az általuk elszántan és mereven menekülteknek nevezett vándorok által lett és lesz nyilvánvaló. Olyan – vallási, társadalmi és politikai – közösség életrendjét kéne elfogadniuk, amely egy kicsit sem illeszthető össze az eddig radikálisan védett normáikkal. A muszlimok sokasága maga a felmagasztalt, nagybetűs másság a javából. Elfogadjuk-e, hogy egy nő testét és arcát ruha illetve kendő takarja? Az úszómedencében is? Viselhet-e olyan jelképeket, amely az értékeslegesen, sőt ateista állam szerint a hit látványos kifejezése? Bánhat-e az igazhitű férj úgy a feleségével, ahogy azt elődeitől tanulta? És feleségeivel? Élhet-e a saját jogrendje szerint? Imádkozhat-e Mekka felé fordulva, ott és akkor, ahol e szükség éri? A jogvédőket fekvőrendőrok tömege várja ezen az ösvényen. És ez nagyságrendjében más minőségű kihívás, mint annak avizálása, hogy a magát nőnek érző, szakállas férfi pisilhet-e az általa választott vécében.

Máté evangéliuma

Meg lehet-e védeni a jóléti államokat önmaguktól? A választ az alapító Robert Schuman megmondta már: ez a föld vagy keresztény marad vagy elvész. Tárgyszerű képlet. Másrészt viszont, Máté evangéliuma szerint: *azt is mondom nektek, ha ketten közületek valamiben egyetértetek a földön, és úgy kérik, megkapják mennyei Atyámtól. Ahol ugyanis ketten vagy hárman összegyűlnek a nevemben, ott vagyok közöttük.* Elkeseredésre nincs tehát ok. Emeljük föl szívünket. Ez méltó marad és igazságos.

Csányi Tamás karnagy

Keresem, de nem találok. Felforgattam mindent, és nincs meg. Kereslek, de nem talállak. Vállon ragadtam megannyi idegent, de sosem te voltál az. Hogy is hihettem, hogy az éppen te vagy... Keresem, de nem találok, hol vannak azok a szavak, amik majd mindent rendbe hoznak. Hol van az az i, amelynek pontja hiányzik, és így végre a törött egész lesz, a lelkem meg a helyén, megint az enyém.

padlója? Padlót fogunk mind, de miért nem ég már a hátunk? Merre van már a végig gördeszkázott lakás, a átszűrődő zongoraszó és a borostás arc az enyémen, a reggeli puszikat osztó bajszos édesapám. A visító hangok, hogy „jaj, ne csiklandozz!”, rúgkapáló vézna, hirtelen nőtt kezek és lábak, megbántott könnyek áztatta felhorzolt térdek, amelyre édesanyáink gyógyító csókot lehettek.

Keresni, és nem találni?

NOVELLA

Kereslek, de nem talállak régen még ép szívem. Elvettek tőlem, én rohantam utánad, de a maszkos gonosztevők befogták a szádat, és én nem hallottam időben segítségért rimázkodó hívásod. Elkaptott az a transz, ami folyton kerülget, mikor valakinek a látton mosolyra húzódik a szája, köszön nekem, és átölel, aztán el sem enged, míg mellkasomon úr nem tátog. Elloptak, én éppen hogy ép szívem. Enyém vagy szív, de nem vagy már egészen. Első és sokadik szerelem, ami hozzám tartozott, visszakövettem. Nem csak a túlméretezett pulóverem, hanem mindenem, a szívem és a lelkem.

Keresem, de nem találok régi őszinte imámat. Mindenki téged keres, Istenem. De sosem nézünk oda, ahol vagy, magunk mellé. Megyek vakon előre, azt hiszem, hogy feléd, de nem is értem sem egészét, sem felét annak, ami Te vagy. Mikor hatalmasságod felismerve sírok, szereteted átkarol, miközben énekelem: „Hogyan ne dicsérjelek, Uram Jézus” kétezer fiatal francia mellett. Követelek, toporzékolok azért, ami már rég az enyém. Minden az enyém. Atyám, te vagy a minden.

Kereslek, de nem talállak, már elcsordult pataknyi könynyem. Megindultál arcom hegyoldalán, és nem vártál meg engem, ki itattalak volna... hiszen nem volt más, ki letöröljön. Körbe ölel a magány, miután magamra hagynak nyakig a bajban. „Nem érek rá”, „dolgozom”, „tanulnom kell”, „most sok a dolgom”. Mindenkinek fontosabb valami vagy valaki más, csak én nem, én sosem. De az én fájdalom nem tud várni, most szakadok szét, most hullok millió darabra. Persze utálok magam, mert mindig minden csak „én”-rólam szól. Sosem fontosabb nekem más, mint önmagam, mert nekem fáj. És mégis. Nem értek rá... De engem most kínozz valami, és a nekem sokat számítóknak fogyatékos a szeretetnyelve.

Keresem, de nem találok a gondtalan gyerekkort már. Szürke hétköznapok, gorombasággal tűzdelt, jelentéktelen órái. Hol marad a lávaként hőmpölygő nappali

Kereslek, de nem talállak, régen még mások által fogott, sebhelytelen kezem. Nézem a most fehéren csikozott tenyerem. Minden vágás egy emlék, ami feledhetetlen és gyógyíthatatlan, amit az elgáncsolt lépések esése szakított fel. Most nem tartja senki a sajátjában a kezem. El is botlasz, ostoba láb. Kereslek, és megtalálalak, mélyről vérző sebem... kötszer nincs, csak só a sérülésre. Íme a szenvedő alany, az önmarcangolás primadonnája.

Keresem, de nem találok, a másik felem. A magány ül most az ő helyén, hiába vesz körbe annyi, de annyi szerető fél felem.

Kereslek, de nem talállak, megelégedés. Takarodj már vágy, ne légy ördög vállamon. Telhetetlen, sörhasú féreg, tűnj már el vagy én tűntetlek el, de végleg!

Keresem és megtalálom... újfent kő szívem. Keresem, de megtalálom? Ki újra életre kelt...

Keresünk, de nem találunk, mindannyian halandók. Keresünk, hogy miként kéne látni, szemek és vezető nélkül. Mindannyian süketen poroszkálunk a lábunk alól kirántott talajon, észre sem vesszük, hogy elestünk, egyhelyben toporgok arccal az aszfalton.

Keresnék, de mit találjak? Menjek tovább az úton, ami nem vezet sehová, de mögöttem meg lezárták?

Hagyjuk az ösvényt! Keresek új utat, reméljük, nem feneketlen kutat, de bevállalom, megindulok. Lesz, ami lesz, ennél rosszabb, ó, már nem lesz.

Keresem, de nem találok a következő indokot, hogy miért írom már ezt az újfent depresszív maszlagot... Legyen, ami lenni akar, kőből vagyok... nekem mindegy.

Kereslek, és hiszem, egy nap megtalállak Mindenható. Míg vak vagyok, kérlek, fogd kezem, és, ha készen állok, oldd fel kőszívem! Legyen, ahogy Te akarod, most és mindenkor, amen.

A szerző 20 éves, szülei harmadik és egyben legkisebb gyermekeként nőtt fel Pécsen. Édesanyja hitoktató, teológus, édesapja orgonaművész. A Károli Gáspár Református Egyetem Néderlandisztika Szakos hallgatója, plébániánk NYIL közösségének tagja. Futás, úszás, harcművészet, zene, fotográfia, nyelvtanulás – ezek szabadidejének legkedvesebb felhasználói.

Köcsky Boglárka

Templomunk búcsúján évről-évre elmélkedünk Szent Imre élete példáján. A képzőművészet meg lehetőségen mostohán bánt ezzel a derék fiatalemberrel, mert a róla készült képek és szobrok nagyrészt egy lányos arcú, álmodozó fiút ábrázolnak, kezében a liliummal. Hiába, a művészek számára az, aki nem merül el a test örömeiben, csak egy álmatag, erőtlén gyerekes személyiség lehet.

kérkedett vele, hanem titokként megtartotta magának: a környezete csak annyit vett észre rajta, hogy sokat imádkozik. Persze, hiszen az imádságból merített erőt ehhez...

A mai korszellem azt hirdeti, hogy engedj meg mindent magadnak, és akkor tiéd a világ. A régiek azonban tudták, hogy ez nem így van. Nagypám gyakran emlegette a háború előtti szolgálati szabályzat első §-át:

Keménykötésű legény

N E M T U D P A R A N C S O L N I , A K I N E M T A N U L T M E G E N G E D E L M E S K E D N I

***Mint a lerombolt város,
amelynek nincsen fala,
olyan a férfi önuralom nélkül.***

(Péld 25,28)

Ezzel szemben azok, akik jobban ismerik a történelmet, tudják, hogy Szent István fia és örököse, a „ruszok parancsnoka” keménykötésű legény volt, akinek hírnevét bátor haditettek és a német csapatok felett aratott fényes diadal öregbítették. Halála is erről tanúskodik: a vadkanvadászaton bekövetkezett baleset is arra utal, hogy bizony egy igazi férfiről van szó, egy kemény katonaberről, aki szabad idejében vadászattal tartja karban harci képességeit, és megtiszteli a vadat azzal, hogy lándzsával üldözi, és közvetlen közletről adja meg neki a kegyelemdőfést.

De miért is csodálkozunk ezen? Az, aki gyermekkorától kezdve meg tudta tartani a tisztaságát az udvarban, a táborban és szerte az országban őt környékező számtalan kísértés között (a herceg nyilván jó „skalp” lehetett volna bármely lánynak, meg ki is mert volna ellenkezni a király fiával?), aligha lehetett gyenge akaratú. Ráadásul mindezt nem verte nagydobra, nem

„Nem tud parancsolni, aki nem tanult meg engedelmeskedni.” Aki magának nem tud parancsolni, hogyan akar mások felett hatalmat gyakorolni? Hogyan akar az szabadon élni, aki saját szeszélyei, hangulatai, hirtelen feltámadó, heves belső késztetéseit rabszolgája? Nem kell lerombolni a város falait ahhoz, hogy az ellenség kezére kerüljön, elég, ha a városkapuk nyitva maradnak. A szabad akaratumk sáncait az Ellenség sem tudja lerombolni, mert azt Isten teremtő akarata védi. De szeszélyeink, hangulataink, heves belső késztetéseink és mindenekelőtt képzeletumk kapuján keresztül – ha nem őrizzük éberen őket – bárki be tud nyomulni a szívumkbe, és hatalmába tudja keríteni cselekedeteinket. Ha szabadon akarumk élni, meg kell tanulumk ellenőrzés alatt tartani szívumk minden kapuját, hogy ott csak az járhasson ki és be, aki Isten pecsétjét hordja magán, hiszen lelkumk erődjét ugyan mi őrizzük, de az mindenestül Istené, és felelősök vagyumk azért, hogy birtokában megtartsuk. De ha az Úr félelme őrszi a kaput, az ellenségnek nincs helye a betörésre...

Sartogrilu

Az Árpádházi Szent Imre herceg-díjról

fogadják szeretettel tájékoztatásunkat s kérésünket

A kereszténység évezredek működésének, alakulásának, értékrendjének fenntartója, meghatározó kerete a közösség. Az imádság, a gondoskodás, a szabadidő kulturált eltöltése, hétköznapjaink és ünnepnapjaink eseményei mind e kereten belül kötnek kisebb vagy nagyobb közösségekhez, amelyeknek a templomhoz társuló legnagyobb egysége a szentmise.

Az alapítók szándéka, hogy ezen módon is hitet tegyenek a közösségépítés – jelen társadalmi környezetben – kiemelkedően fontos ténye mellett, és ezen szerény jelképpel ösztönözzék az egyházközség azon tagjait, akik e cél érdekében önzetlenül és hűségesen vállalnak szerepet. Az alapítók hangsúlyosan szeretnék jelezni, hogy a hűséget meghatározó feltételnek tekinti, mint olyan értéket, amely nem egy szerencsés pillanat adománya, hanem csak hosszú esztendő – legalább egy évtized – elkötelezettségével szerezhető meg. Alapítók a díjat tehát minden esztendőben azon személynek szánják, aki a Ciszterci Szent Imre Egyházközség elkötelezett tagja, s e közösségben végzett tevékenysége a fentiekkel párhuzamos.

A díjazás

A hívek írásban jelölhetnek és adományozók lehetnek. Az adományozó nevét a Díjazottak könyve rögzíti. A díjat az év végi hálaadás alkalmával, a szentmisén nyújtják át a díjazottnak. A pénzforrást kizárólag adományok fedezhetik, ezzel is szorgalmazva, serkentve a közösség összefogását. Ezen összeg 100.000 Ft.

A kuratórium

A kuratóriumot 7 fő alkotja: a mindenkori plébános, a díj alapítója, az egyházközség világi elnöke és a díjazottak. Utóbbiak kimenő rendszerben, tehát a legrégebben díjazott helyébe a friss díjazott lép, ilyen módon szolgálva a kuratórium megújulását. Minden döntéshez 5 azonos igen szavazat szükséges. A kuratórium döntéseit a Díjazottak könyve rögzíti.

2014. Szent Imre herceg ünnepén: *az alapítók*

Mindazon Testvérek, akik egyetértenek a fentiekkel és szívesen jelölnének és/vagy lennének adományozók:

- a jelölt nevét, valamint saját nevüket és elérhetőségüket tegyék zárt borítékba, és a sekrestyében vagy a plébánia irodán adják le. A borítékra csak ennyit írjanak: Szt. Imre-díj jelölés.
- akik szívesen lennének adományozók, azok akár banki átutalással, akár csekken, akár zárt borítékban megtehetik ezt a sekrestyében vagy a plébánia irodán. Minden esetben jelezzék nevüket, elérhetőségüket, valamint a célt: Szt. Imre-díj adomány. OTP Bank Zrt. számlaszám: 11711034-20422158

Köszönjük szíves figyelmüket!

egy Lépcső-vel többet

Kedves Testvérek, plébániánk két **kiadványával** találkozhatnak rendszeresen – mindkettő a tájékoztatást szolgálja a maga szerepe szerint. A **Hírlap/Közösségre fel!** a híreket szállítja, a **Lépcső** folyóirat pedig színvonalas olvasnivalót szeretne közreadni, egyre alakítva, tágítva azt a szellemi műhelyt, amelynek meghatározói a Szent Imréhez kötődő hívek. Fentiek okán a Plébánia elvi **döntése** talán helyes: nem csak a Hírlap, hanem az igényes nyomdatechnikával készülő Lépcső is ingyenesen áll a Testvérek rendelkezésére, hiszen minden, amink van, Önök által a miénk. Lábunkat **megpróbáljuk** minden résben megvetni, így időről-időre támogatást szerezni a lap nyomtatásához; e számunkat például kerületünk Önkormányzata segíti. Ennek ellenére, ami az anyagi forrásokat illeti, nincs módunk hátradólni. Jólesik számos Olvasó azon figyelme, készsége, amelyet a Lépcső legutóbbi megújulása óta tapasztalunk, ezért – évente **egyszer** – kérjük, hogy legyen e lap „résztvevője” azon régi igazság kíséretével, miszerint a sok kicsi sokra megy. *Hálás köszönettel!*

A csekk az egyik lehetséges mód, természetesen akinek a banki átutalás jobban kézre esik, járjon azon az úton (Szt. Imre Alapítvány, OTP Bank Zrt. számlaszám: 11711034-20422158), illetve hozzájárulását zárt borítékban a sekrestyében vagy a plébánia irodán is szeretettel fogadjuk. Mindhárom esetben feltétlenül tüntessék fel, írják rá a célt: Lépcső.

Három lap a Szentimreváros irodalmi emlékezetéből. A Körtér is megér egy szót: kerületünk főtere, az igazi városközpont. A forradalom és szabadságharc fontos stratégiai pontja. Jól emlékszem az egyik barikádra az akkori Szabadság mozi (később Bartók; ma üzletek találhatók benne) magasságában meg a kilőtt szovjet tankra a Himfy utca torkolatában. Makkai Ádámé (1935) az első lap, az Egyesült Államokban élő kétszeres Kossuth-díjas költő és nyelvész.

tette életét. Neki szentelte *Mennybemenetel a Körtéren* című versét Harczy József (1938), a Franciaországba menekült egyetemista, később költő, a párizsi Magyar Műhely egyik szerkesztője. Apokaliptikus képet rajzol itt az olvasó elé:

*Mikor az órség a levegőbe lőtt,
piros lyuk lett a szíved fölött.
Meglőtt szívetek szökell a Körtéren
a halál rángatja vonóját az ütőéren.*

Egy maroknyi bolondért

IN MEMORIAM „KÖRTÉRI SRÁCOK”

Szovjet tank foszlányai a Himfy utca-Körtér találkozásánál

Cikkünk szerzője művelődéstörténész, a Varsói Egyetem tanára, József Attila-díjas író, 15 önálló könyve látott napvilágot. Az egykori József Attila (most Szent Imre) Gimnáziumban érettségizett 1963-ban, szűkebb hazája a Szentimreváros. Szenvedélye a csavargás az Adriától a Balti-tengerig.

A forradalom idején édesanyjával, Ignác Rózsával, a kitűnő írónővel az Irinyi József utcában lakott. Egyetemi hallgatóként megdöbbenve hallotta, hogy korrepetáltja, egy tizennégy éves fiú, körtéri srác, súlyos sebesülést szerzett, és a Himnuszt énekelve halt meg a Rókus kórházban. Drámai rekviemben örökítette meg alakját 1966-ban. Ajánlotta Ifj. Endrei Árpád, „Muki” általános iskolai tanuló emlékének. A *Kegyelem* című rövid darab alcíme: *rekviem egy maroknyi bolondért*. Szereplői: a hernyótalpas, a Hang, az első halott, a második halott, a davajgitár, a fiú, a leány és az útszéli fa. Megszólalásaik a kétségbeesést kottázó, zaklatott hangulatú kórusműbe rendeződnek. Muki monológjából halljuk a részletet:

*házmester Feri meglóbálta a benzines palackot
és a fekete T 34-esen végigsiklott a láng
kipattant a tető és a kitámolygó tatár fejeket
bevalóan learatta a golyózápor a háztetőről
soha mi még
jaj soha mi még
ilyet igaziból nem játszottunk
pedig mi vagyunk a „Körtéri Srácok”*

Benedikty tanárnőtől kissé tartottunk a gimnázium első osztályában, 1959 őszén sötét ruhában járt. Később tudtuk meg, hogy Ernő fia a körtéri harcokban vesz-

Komjáthy Istvánt (1917–1963) a gimnáziumban ismertem meg, 1960-61-ben az irodalmi szakkört vezette, élményt jelentettek magyarázatai az irodalmi mű születéséről. Október 31-én jelentette meg *Az Én Újságom* című, fiataloknak szánt irodalmi lapját. *Barikádok a Körtéren* című (álnéven jegyzett) írásában így tudósít: „Szerdán reggel, mint hirtelen támadt, titokzatos szél-fuvalom, utcáról utcára repült a hír: tankok acéltalpa dübörögteti a Bartók Béla utat...A hír hallatán felpatantak a kapuk. A Lágymányosi úton, a Verpeléti utcában kipirult arcú gyerekek, fiúk és lányok tódultak ki az utcára.” Amint az akadályokon továbbmentek a páncélosok, új barikádokat kezdtek építeni. „Reggel tíz órától délután háromig dolgoztak szakadatlanul. Végre négy piramis állott már... Történelmet írtak a körtéri gyerekek!”

Kiss Gy. Csaba

Jelen írás a szerző „Szentimrevárosi Athenas” címmel indított sorozatának része, amely kerületünk irodalomtörténeti múltjáról készít tartalmas pillanatfelvételeket.

szia
Szent Imre Alapítvány